БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 26 (8248)
ЯНВАРИИН 31
ЧЕТВЕРГ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Барилгын материалнуудые ехээр бэлэдхэхэ

Социалистическэ экономикын, манай арадай ажахын һалбаринуудай жэлһээ жэлдэ, үдэрһөө үдэртэ хүгжэхэ бүринь, мүн ажалай бүтээсын дээшэлхэ, промышленна ба хүдөө ажахын продукциин ехээр гаргагдаха бүринь арад зонойнмнай ажабайдал улам һайжарна, олзо доходынь ехэ болоно.

Улад зоной олзо доходынь ехэ болохо, ажабайдалайнь һайжарха бүри, тэдэнэй материальна ба культурна эрилтэнь саг үргэлжэ дээшэлнэ: советскэ хүнүүд һайнаар эдеэлхэ, һайнаар хубсалха, һонин ном уншаха, кино, театрта ходо ябажа байха, таатай зохид гэртэ ажаһуухаа гэжэ хүсэнэ. Энэ хүсэлынь хуули ёһоной, арсагдашагүй хүсэл юм. Ушарынь хадаа — баяд ноёдой мүлжэлгые усадхажа, мүлжэлгые, дарал зоболонгые үгы хэһэн, дэлхэй дээрэ тон хүсэтэ социалистическэ гүрэн тогтооһон манай арад зон һайнаар, хүхюун сэнгэлигээр ажаһууха эрхэтэйшье, арга боломжотойшье байна. Орон доторнай арад зоной эрилтые хангахын тула ехэ арга боломжо бии. Коммунистическэ партии, Советскэ правительство энэ арга боломжые хэрэглэн, арад зонойнгоо улам ургажа байгаа эрилтые эрхимээр хангахын тулада үдэр бүриин оролдолго гаргадаг байна.

Парти ба Правительствын ехэ анхарал оролдолгын шэнэ үльгэр жэшээнь хадаа КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэри мүн ха юм. Тэдэ шиидхэбэринүүд дотор арадай ажахые хүтэлбэрилхын үндэһэн шухала асуудалнуудай хажуугаар, улад зондо тус тустань, хубиин гэрнүүдые бариха асуудал тусгаар шухалашалан табигдаһан байна.

Имагтал хүдэлмэришэн-таряашанай социалистическэ гүрэн дотор ажалшадай ажабайдалда иимэ ехэ анхарал оролдолго табигдажа болохо байна. Алта мүнгөөр абдар сундүүгээ багтахагүйсэ шэглэһэн Америкын Холбоото Штадуудай баяшуулай асари ехэ ордоной хажуугаар жиирэй хэдэн зуун мянган американецууд жэбэрһэн хабтагай түмэрөөр гү, али фанерэй хабтагайгаар хэһэн балгаан дотор ажамидаржа байдаг ха юм. Капиталистическэ юртэмсэ дотор баян үгытэй хоёрой хоорондо барагдашагүй ехэ ялгаа, илгаа бии юм.

Манай орон дотор гэр байрын барилга жэлһээ жэлдэ тон ехээр ябуулагдадаг. Гэхэтэй хамта, промышленна томо томо барилганuудай, шэнэ һуурин газарнуудай ходо лэ бии божо, тэндэ олон зоной һуурижажа байдаг тула, гэр байра үшөөл дуталдана. Гадна, гэр байрын дутадаг ушар барилгын болон бусад эмхи зургаанuудай нютагайнгаа арга боломжые, мүнгэ зөөрөө, техникээ муугаар хэрэглэһэнһээ, ажалаа мууса эмхидхэһэнһээнь болодог гээшэ. Энээниие сэхэ руунь хэлэхэ хэрэгтэй.

Парти ба Правительство гэр байрын барилга үргэн далайсатайгаар, түргөөр ябуулха, улад зоноо зохид һайн гэр байратай болгохо эрид хэмжээ мүнөө абажа байна.

Парти, Правительствын энэ тон зүб хараа шугамые тон ехээр һайшааһан манай ороной, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад өөһэдынгөө хүсөөр өөһэдтөө гэр байра бариха гэһэн патриотическа хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнхай.

Барилга хэхэдэ жэлэй дүрбэн саг — дүрбүүлэн — таарамжатай, теэд илангаяа дулаанай саг үлэмжэ таарамжатайнь мэдээжэ.

Тиимын тула дулаанай болотор, барилгын хүдэлмэриин үргэн фронтоор дэлгэртэр, барилгын материалнуудые, илангаяа модо, шулуу ехээр бэлэдхэжэ абабал шадаха байгаабди. Мүнөө үедэ модо, шулуу бэлдэхэдэ эгээл зохистой саг байна. Яахадааб гэхэдэ, саһанай хайлаагүйдэ, шаргын харгытай байгаада модо ойһоо булахаадахада, дүтэлүүлхэдэ ехэ зохид саг байна.

Хоёрдохёор хадаа, мүнөө мори унаа, трактор, автомашина сүлөөтэйшэг байжа байна гээшэ. Хабарай полевой хүдэлмэриин эхилбэл, энэ таатай байдал гарһаамнай алдуурха байна ха юм.

Эдэ бүгэдые хараадаа абаһан аймагуудта мүнөө үедэ хэдэн зуун хүдэлмэришэд, мори унаа, машина техникэ ойдо барилгын модо, мүн шулуу бэлдэжэ гарта хүлтөөрөө хүдэлжэ байна. Олон аймагуудта мүнөө үедэ барилгын материалнуудые бэлдэхэ һара үнгэргэгдэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагта тиимэ һара январиин 25-һаа февралиин 25 болотор үнгэргэгдэхэ юм. Энэ үедэ Бичурын колхознигууд ба механизаторнууд тон ехэ модо, шулуу бэлдэхэ, зөөхэ ёһотой. Теэд бичурынхид энэ хэрэгтээ тон шуналтайгаар ороо гэжэ хэлэхэдэ болохо. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэр мүнөө арбаад мянган кубометр модо бэлдээд, тэрээнэйнгээ хахадынь зөөжэ, барилга хэхэ газартаа оруулаа. Мүн шулуу горьтойшогоор бэлдээ. Барилгын модо, шулууе бичурынхидта адляар хаана хаанагүй бэлдэхэ хэрэгтэй. Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудта энэ хүдэлмэри хэрэгсээгдэнэгүй. Сэлэнгын аймагай бүхы колхозуудай модо, шулуу бэлэдхэжэ байхадань, ганса Кагановичын нэрэмжэтэ колхозойхид миин, алга һуужа байдаг гэхэ. Теэд энэнь тон гайхалтай юм: тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд хүн зоноо, адуу малаа үбэлэй хүйтэндэ юугээрээ дулаасуулха һанаатай байна гээшэб — миил илдам налагай зангаараа гү, али үшөө юугээрээ?

Сэлэнгын аймагай [illegible]эөгэй сомоной Карл Маркс[illegible] нэрэмжэтэ колхоздо модо бэлэ[illegible] зөөлгэ тон һонирхолтойгоор эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ комплексно бригадынхид өөһэдөө модоёо отолно. Тэдэнэр хаана ямар барилга хэхээ мэдэхэ, тэдэндэ барилгын участогууд, модо бэлэдхэхэ даабари үгтэнхэй. Тиимын тула, өөһэдынгөө участогай түлөө тус тустаа харюусалгатай хүнүүд модо дутамаггүйгөөр, шанартайгаар отолхые, барилга хэхэ газартаа оруулхые тон ехээр оролдоно. Энэ колхоздо, мүн бусадшье колхозуудта модо, шулуу бэлэдхэгшэдэй һайн ажалые урмашуулха хэмжээ хараалагданхай. Тиимэһээ модошод, шулуушад, шофёрнууд, трактористнууд урматай, хэшээлтэйгээр оролдожо ажаллана.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз шэнгеэр — ажалые иигэжэ түрүү аргаар эмхидхэдэг, колхознигуудта, механизаторнуудта һайн ажалайнь түлөө мүнгэ, ажалта үдэр нэмэжэ түлэдэг, бэшэдэг байбал, барилгын материалнуудые бэлэдхэл һураггүй урагшатайгаар ябаха һэн.

Барилга ехээр хэхэ тухай мүн КПСС-эй обкомой III пленумшье, БМАССР-эй Верховно Соведэй һая үнгэрөөшэ сессишье зааһан байгаа. КПСС-эй обкомой пленумэй, Верховно Соведэй сессиин тогтоолой үндэһөөр барилгын модо, шулуу бэлэдхэжэ зөөхэ тодорхой даабари аймаг бүхэндэ тус тустань тогтоогдоһон байна. Тэдэ даабаринуудые дүүргэхын тула мүнөөнэй таатай зохид байдалые, хамаг хүсэ шадалаа, зөөри зөөшөө хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Гадна, союзна, республиканска болон нютагай промышленностиин предприятинууд барилгын материалнуудые: сонхын шэл, шифер, извёстко, хирпиисэ, хадааһан гэхэ мэтые ехээр гаргаха уялгатай. Энэ талаар Нютагай промышленностиин министерство, Бурпромсовет, Бурмонкоопсоюз, хамаата бусад зургаанууд зохихо хэмжээ абаха байна.

Ажалай түрүү арга методуудые хэрэглэн, материальна урмашуулга социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, барилгын материалнуудые хүсэд хүрэхөөр бэлдэхын түлөө тэмсэл ябуулая!

ОРОНДОМНАЙ ЕХЭ ЦЕМЕНТ ХЭРЭГТЭЙ!

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр Л. М. Каганович Темлюйскэ цементын завод ошожо хараа

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо нүхэр Л. М. Каганович республикын партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта энэ оной январиин 28-да Темлюйскэ цементын заводто ошожо хараа, заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад тэрэниие һайнаар угтаа.

Карьертэ, удаань заводой цехүүдтэ ябажа нүхэр Л. М. Каганович ажал хүдэлмэритэйнь һайса танилсаа, хүдэлмэришэдтэй, инженернүүдтэй, технигүүдтэй хөөрэлдөө. Заводой болон цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн заводоуправлени соо үдын хойто тээ болоод, тэрээндэ түрүү хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа. Хөөрэлдөөн боложо, цемент гаргалгаар заводой горьтойхон гээгдэлтэй байһанай шалтагаан, ямар юумэн заводто хэрэгтэй байһаниинь элирүүлэгдээ. Заводой хүдэлмэрилэгшэдые, тэдэнэй гэр бүлэнэрые культурно-ажаһуудалай талаарнь хангалгын асуудалнууд хэлсэгдээ.

Кабанскын аймагтахи Темлюйскэ цементын завод манай ороной, хамагай түрүүндэ Баруун ба Зүүн Сибириин ажахыда ехэ удхашанартай юм. Мүнөөдөө энэмнай Байгалай үмэнэ шэнээр баригдаһан гансахан лэ завод болоно. Заводой гаргадаг продукци—цемент Братска ГЭС-эй барилгада, Сибириин районуудта, культурна эмхи зургаануудай ба байрын гэр байшангуудые барилгада угаа ехэ хэрэгтэй байна. Мүн Кабанскын аймагта бодхоогдохо ёһотой модо болбосоруулгын тон томо комбинадай барилгада ехэ цемент хэрэгтэй болохо юм.

Гэбэшье, Темлюйскэ цементын заводой түрүүшын ээлжээн үшөө 1953 ондо ашаглалгада оруулагдаһан аад, бүхы хүсөөрөө хүдэлөөгүй дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй түсэб дүүргэнгүй байшоо. Тус завод мүнөөшье жэлдэ хангалтагүйгөөр хүдэлнэ.

Нүхэр Л. М. Каганович, хамта ябалсаһан хүнүүдынь тус предприятитай танилсахадаа, түбхын түрүүндэ карьерые хараһан байна. Тэрэншье яһала ойлгосотой. Хэрбээ карьерэй хүдэлмэриин зүбөөр табигдаа һаань, цемент болодог түүхэй эдэй (шулуу шохой) шанар һайнтай байбал, эрхим шанартай цемент һамшалтагүйгөөр гаргалгада ехэ удхашанартай байна бшуу. Теэд байра дээрэнь ошожо харахада, карьерэй хүдэлмэриин задагай зайдан байдал, тэһэлэлгэ хэхэдээ тогтоогдомол технологи сахигдадаггүй байһаниинь элирээ. Эдэ бүгэдэнь заводой бүхы хүдэлмэридэ түбэг татана. Л. М. Каганович карьерэй хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө хээ. Технорук нүхэр Бугдаевтай хөөрэлдэжэ, заводто хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые бэлэдхэхэ технологитой байра дээрэнь танилсаад, заводоуправленидэ болоһон зүблөөн дээрэ карьерэй начальник нүхэр Алимовскиин элидхэлые шагнаад байхада, хадын хүдэлмэриин ехэ дутуутай байһаниинь элирээ. Станогуудай хэрэглэгдээгүй байһан ушар тэһэлэлгын хүдэлмэридэхи тон ехэ дутуунь болоно гэжэ нүхэр Л. М. Каганович ажаглалта хээ.

Хүдэлмэришэдэй хэды шэнээн салин хүлһэ абадаг, худалдаа наймаанай ямараар табигдаһан, карьерэй хүдэлмэришэдые культурно-ажаһуудалай талаарнь ямараар хангадаг тухайда нүхэр Л. М. Каганович һонирхоһон байна. Карьерэй хүдэлмэришэд яһала ехэ салин абана. Зүгөөр, тэдэниие культурно-ажаһуудалай талаарнь хангаха хэрэг даншье һайнаар табигдаагүй байха юм. Үнэндөө карьерэй дэргэдэ хүдэлмэришэдэй амархаар таарамжатай гэр байра үгы байһаар. Карьерэй хүдэлмэрилэгшэдтэ тусхай хубсаһа хаһа саг соонь үгэнэгүй гэжэ гомдол ороо. Культурно-ажаһуудалай талаар хангалгын эдэ бүхы дутуунуудые бэлэхэнээр зайсуулжа болохо юм.

Зүгөөр, заводой дирекци, профсоюзай за[illegible]ом карьерэй хүдэлмэришэд тухай анхарал үшөө багаар табина. Тиин хүдэлмэришэдэй ажалаа хэхэдэнь бэрхэшээл тохёолдоно. Тэдэнэр шэмэрүүн шанга хүйтэндэ хээрэ хүдэлжэ байна бшуу.

Предприятиин ондоошье хүдэлмэридэнь горьтой дутуунууд элирүүлэгдээ. Пеэшэнгүүдэй цехын начальник нүхэр Березовой зүблөөн дээрэ зүйтэй һанамжануудые хэлэһэн байна. Предприятиин газаа, зосоогуур муухай байдаг тухай, машина түхеэрэлгэнүүдтээ гамгүйгөөр хандадаг ушарай гарадаг тухай хэлэһэн байха юм. Энээндэ нүхэр Л. М. Каганович тусгаар анхарал хандуулаа. Заводой машина түхеэрэлгэнүүд тон хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Ондоо цехүүдэй гэмээр, мүн пеэшэнүүдэй цехын өөрыншье хүдэлмэридэ горьтой дутуунуудай бии байһанһаа, цехые шанар муутай нүүрһээр хангадаг дээрэһээ пеэшэнүүдынь оло дахин хүдэлэнгүй миин байдаг, энээн тухай заводой дирекци һаналаа ехээр табидаггүй байна.

Заводой гол шухала цехын муу шанартай нүүрһээр хангагдажа, хүдэлмэридэнь ехэ һаад болодог тухай асуудал нүхэр Л. М. Каганович табиба. Теэд тэрээндэ Главвостокцементын начальник нүхэр Морозшье, заводой директор нүхэр Закрытныйшье мүртэй харюу үгэжэ шадаагүй. Теэд бодото шалтагааниинь иимэ юм: электростанцида һайн нүүрһыень шэлэжэ үгөөд, пеэшэнүүдтэ үлэдэһэ, һагшадаһа үгэдэг байгаа. Зүгөөр пеэшэнүүдыень яһала һайн шанартай нүүрһээр хангаха бүхы арга боломжо бии байха юм. Харин, заводой дирекци оролдолго, үүсхэл эдэбхи гаргадаггүй байна. Мүн үйлэдбэриин технологиин сахигдадаггүй ба машина түхеэрэлгэнүүдэй миин байдаг ушарые эндэхин тэсэжэ байдаг.

Эрьелдэдэг пеэшэнэй машинист залуу инженер нүхэр Шатова зүблөөн дээрэ һонин үгэ хэлээ. Пеэшэнүүдэй һайнаар хүдэлмэрилхэ хэрэгтэ һаалта боложо байһан элдэб шалтагаанууд тухай тэрэ хөөрөө. Заводойнгоо жэгдэ бэшээр хүдэлдэг ушартай эбсэшөөд байһамнай муу байна гэжэ нүхэр Шатова хэлэбэ. Ажалаа эмхи гуримтай болгохо, хүдэлмэришэдэй удаан хүдэлмэрилэнгүйгөөр ажалһаа гарашадаг ушарые болюулха, предприятиин оньһон орёо техникые хэрэглэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдые һургаха тухай үгынгөө түгэсхэлдэ нүхэр Шатова хэлэһэн байна.

Карьерэй начальник нүхэр Алимовский зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Элдэб олон юумэн тухай хэлэһэн аад, шухала болохо — карьерэй хүдэлмэри тухай тэрэ юушье хэлээгүй. Энээнтэй дашарамдуулан хэрэг ажалаа һайнаар мэдэхэгүй хүнүүд карьер дээрэ хүдэлмэрилнэ гэжэ нүхэр Л. М. Каганович тон зүб зааһан байна. Карьер гээшэ заводой эгээл шухала газарынь мүн. Цемент болодог шулуу шохойн шанар ямар бэ гэжэ завод дээрэ һонирходоггүй байна. Тиимэһээнь карьерэй хүдэлмэри һайса шалгагданагүй.

Түүхэй эдэй болон цемент тээрмэдэн татадаг цехын начальник нүхэр Лушина, барилгын участогай начальник нүхэр Хазагаев, заводой главна инженер нүхэр Трофимов, заводой главна механик нүхэр Лукьянов, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ нүхэр Поздняков, заводой директор нүхэр Закрытный гэгшэд зүблөөн дээрэ мүн лэ үгэ хэлээ. Тэдэнэр бүгэдэ предприятиин хүдэлмэриие һайжаруулха талаар өөһэдынгөө зүгһөө дурадхалнуудые оруулаа.

«Темлюйцемстрой» трестын эрхилэгшэ нүхэр Новиков зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ. Тэрэнэй хэлэһэн үгэ дээрэһээ харахада КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ тэрэ шухала тобшолол хээгүй байна гэжэ тодорно. Мүн элдэб олон барилганuудта мүнгэн зөөри хайша хэрэгээр гаргашалхые һэдэдэг гэжэ элирбэ. Тус завод 1953 ондо хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Гэбэшье, заводой барилга дүүрээ гэжэ мүнөөшье хэлэхын аргагүй. Заводой барилга дүүрээдүй, карьерые зүбөөр ашаглахын тулада бэлэдхэлэй шухала хүдэлмэри хэгдээдүй, мүн байрын гэрнүүд болон культурно-ажаһуудалай эмхи зургаанууд хүсэд баригдаадүй байһаар.

Материальна арга боломжонуудые болон мүнгэн зөөриие арадай ажахые хүгжөөхын тулада тон зүбөөр, аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ партийна организацинуудай, советскэ болон ажахын органуудай үмэнэ КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленум зааһан байна гэжэ «Темлюйцемстройн» начальник Новиковто нүхэр Л. М. Каганович ойлгуулжа үгэхэ баатай болоо.

Зургаадахи табанжэлэй түсэбые зохёон табихадаа хүндэ промышленностиие булюу ехээр хүгжөөхэ зорилготойгоор эд зөөрөө хубаарилхаһаа гадна, хүдөө ажахын бүхы продуктнуудые улам бүри ехээр абадаг болохо, советскэ арадай ажана тэниглэн байдалые болон культурна хэмжээень эрид һайжаруулха тухай тэндээ хараалха гэһэн заабаринуудые Пленум үгэһэн байна. Гэр байрын барилгада нэмэжэ зөөри гаргаха тухай Пленум тусхай заабари гаргаһан байгаа. Тон ойрын саг соо гэр байрын барилгые эрид һайжаруулха шухала гэжэ парти, правительство тоолоно.

Нүхэр Новиков үгэ абажа, зүблөөндэ хабаадагшадай хэһэн ажаглалтануудта харюусахадаа, барилгын хүдэлмэришэдтэ салин хүлһые хожомдуулан үгэдэг ушарые элдэб эсын шалтагаанаар сагааруулха гэжэ оролдоһон байна. Салин хүлһые хожомдуулан үгэхэ ямаршье шалтагаан үгы, байхашьегүй гэжэ нүхэр Л. М. Каганович мэдүүлбэ. Салин хүлһые хожомдуулхадаа советскэ хуулиие бүдүүлигээр эбдэнэ гээшэ гэжэ нүхэр Каганович зааба. Тиимэһээ иимэ ябадал гаргаһан хүнүүд тон хатуугаар хэһээгдэхэ ёһотой.

Темлюйскэ цементын завод бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ шадаха, һайнаар хүдэлмэрилхэшье ёһотой гэжэ зүблөөндэ хабаадаһан хүнүүд хэлэһэн байна.

Ажалай бүтээсын үндэр жэшээ харуулдаг түрүү хүдэлмэришэд заводто олон бии. Жэшээнь, халаанай мастер нүхэр Елизов, экскаваторай машинист нүхэр Шелгачев, шулуу бутаруулгын цехын слесарь нүхэр Казакевич-Дорохов, мотористка нүхэр Стрекаловская болон откатчица нүхэр Павлова гэгшэд ажалдаа амжалта туйладагаараа суурхадаг юм. Мүн заводой эрхим түрүү хүнүүд — халаанай мастер нүхэр Лучкина, слесарь нүхэр Омельянский, эрьелдэдэг пеэшэнүүдэй машинистнууд нүхэд Буркин болон Храмов, машинын барабануудай кочегар нүхэр Власов болон бусад олон түрүү хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд һайнаар ажаллажа, суута гараһан байна. Гэбэшье, бүхы завод дотор продукци бүтээлгые нэгэ хүдэлмэришэн дээрэ абаха болоо һаа, энэ талаар ороной түрүү олон заводуудһаа Темлюйскэ цементын завод гээгдэнги байна. Заводто дан олон зон хүдэлмэрилнэ гэжэ нүхэр Л. М. Каганович зүблөөн дээрэ заагаа. Цементын промышленностиин бусад предприятинуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, ажал хүдэлмэрсэ зүбөөр эмхидхэбэл, үсөөн хүдэлмэришэдтэй байгаад, ехэ продукци бүтээн гаргажа болохо байна.

Заводоо түргэн барижа дүүргэхэ ёһотойт гэжэ нүхэр Л. М. Каганович заагаа. Карьерые, байрын болон культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай гэрнүүдые бариха хэрэгтэ тусгаар анхарал хандуулагдаха ёһотой. Министерство болон Главвостокцементын зүгһөө танай предприятида энэ талаар шухала туһаламжа үзүүлэгдэхэ. Гэбэшье, предприятиин хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө заводой коллективые эмхидхэн жагсаахын тулада эршэмтэй шангаар, нэтэрүүгээр оролдожо, цехүүдые эмхи гуримтай болгохо, цемент бүри ехээр абадаг болохын тулада бии байгаа бүхы арга боломжонуудаа тон шадамараар хэрэглэхэ ёһотой. Цемент болбол барилгада хэрэглэгдэдэг эгээл һайн, хаанашье хэрэглэгдэдэг зүйл мүн. Электростанцинуудые болон шэнэ заводуудые барихада, байрын гэрнүүдые, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудые бүри олоор барихада улам ехэ цемент хэрэгтэй болоно бшуу. Орон дотор цемент бүри ехээр абтадаг болоо байгаашье һаа, тэрэ үшөөл дуталдана. Тиимэһээ цементнэ промышленностиин хүдэлмэриие һайжаруулха шухала.

Бүхы заводой хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ нүхэр Л. М. Кагановичын үгэ хэлэхэдэнь ажалшад халуунаар угтаба. Цемент улам ехээр абадаг болохыень, зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень хүдэлмэришэдые, инженернүүдые, технигүүдые болон албахаагшадые нүхэр Каганович уряалаа. Түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шухала хэмжээнүүдые предприятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад абажа, цементые бүри ехээр гаргадаг боложо, шанарыень һайжаруулха юм гэжэ партиин Центральна Комитедтэ болон Советскэ правительствода дамжуулан хүргэхыень нүхэр Л. М. Кагановичые заводой хүдэлмэришэд гуйба.

***

Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ нүхэр Л. М. Каганович үгэ хэлэһэн байна. Тиигээд январиин 29-дэ Улан-Удэһээ самолёдоор мордоо. КПСС-эй обкомой секретарьнууд нүхэр А. У. Хахалов, Г. И. Климов, Ц. О. Очиров, В. И. Дубровский, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор нүхэд А. Г. Тараненко, Р. С. Сафронов, Н. И. Борисов, КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр Е. Л. Магунов, министрнүүд, партиин райкомуудай секретарьнууд, олониитын болон хэблэлэй түлөөлэгшэд нүхэр Л. М. Кагановичые аэродром дээрэһээ үдэшэн мордохуулаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) 1. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Л. М. Каганович Темлюйскэ цементын заводой карьертэ ошоод, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэжэ байна. 2. Л. М. Каганович ябахынгаа урда тээ аэродром дээрэ байна.

Л. М. Каганович Новосибирск ерэбэ

НОВОСИБИРСК, январиин 29. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Л. М. Каганович мүнөөдэр үдын хойно самолёдоор эндэ ерээ.

Эндэхи партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско болон ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд Л. М. Кагановичые аэропортдо уттаа.

Түнхэнэй таряашадай үгэ

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгые Түнхэнэй МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд баяр баясхалантайгаар угтаа. Тэндэхи механизаторнууд, колхознигууд 1957 ондо хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхын тула хабарай тарилгада ямараар бэлдэжэ байһанаа эндэ толилогдоһон бэшэгүүд соогоо бэшэнэд.

Хабарай тарилгада һайнаар бэлэдхэе!

Хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гээшэ газартаряалангай гол зорилго болоно. Ургасые дээшэлүүлхэ гээшэ бүгэдэарадай, гүрэн түрын удхатай зорилго байхые ёһотой, тэрэниие шэнэ болон боро газар элдүүрилхэ асуудалнуудые Парти, Правительствын хүтэлбэреэр манай бүхы ороной шиидхэһэндэл адляар бидэнэр шиидхэхэ ёһотойбди. Гүрэнэйнгөө энэ угаа ехэ резервые саашадаа хэрэглэнгүй орхижо шадахагүй байнабди.

(КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаһаа)

Зоригжуулхы ехэ хүсэн

С. НАМЖИЕВ, Түнхэнэй МТС-эй парторганизациин секретарь

Коммунистическэ партиин XX съездһээ хойшо хүдөөгэй коммунистнуудай үүсхэл эдэбхи ехээр дээшэлжэ байна. Коммунистнууд хүдөө ажахые ойрын жэлнүүдтэ хүгжөөн дэбжэлхэ хэрэгтэ тусгаар ехэ үүргэтэй байһанаа һайса ойлгон, зоной дунда политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаһаа гадна, өөһэдөө ажал дээрээ үльгэр жэшээ харуулан, зон нүхэдөө зоригжуулан ударидана.

Хүдөөгэй коммунистнуудай эдэбхи хэшээлэй дээшэлжэ байһые манай МТС-эй парторганизациин жэшээ дээрэһээ элеэр хаража болоно. Партийна организациин коммунистнуудай олонхинь хүдэлмэриин эгээн шухала участогта — тракторна бригадануудта хубаарилан табигдаад, трактористнуудаар, комбайнернуудаар, бригадирнуудаар ажаллана.

Полевой хүдэлмэриин дүүрэмсээр парторганизаци тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые түргэнөөр, шанар һайнтайгаар заһабарилжа дүүргүүлхын түлөө механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Мүрысөөндэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулан ажаллаа.

Заһабарилгын үедэ социалистическэ мүрысөө бодотоор хүтэлбэрилхын тулада партийна организаци хэдэн хэмжээ бэелүүлһэн байна. Тэдэнэй нэгэн—узловой метод заһабарилга дээрэ нэбтэрүүлэгдэв. Эгээн шухала участогта — мотор заһабарилгын узелда коммунистнуудые олоор табижа, тэндэнь партийна группа эмхидхэһэн байнабди. Энэ узелда хүдэлмэрилдэг коммунистнууд нүхэд Ф. Миткеев, Д. Шангинов, С. Подгорнов гэгшэд бэрхээр ажаллаһан байна. Тракторнуудые задалха узелда хүдэлһэн коммунист С. Таханов, мотор хүдэлгэжэ үзэдэг узелда ажаллаһан коммунист Н. Зарубин, ходовой частьда хүдэлһэн коммунист И. Сороковиков болон бусад һайн жэшээ харуулһан байна.

Заһабарилгада хамта дээрээ 15 коммунист, 7 комсомолец хүдэлмэрилөө. Эдэнэй олонхинь агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ, парторганизацида ехэ туһаламжа хүргэһэн байха юм. Заһабарилга дээрээ коммунист бүхэн түрүү үүргэеэ харуулжа шадаа.

Мүнөө МТС-эй механизаторнуудай 90 процентнь колхозуудта гараад, үбэлэй сагта һү һаалгые хоёр—хоёр хахад дахин дээшэлүүлхэ зорилгые бэелүүлэлсэжэ байна. Мүн эндэшье коммунистнууд һайн жэшээ харуулна. Коммунистнууд П. Попов, Б. Бухаев, Н. Сороковиков, Н. Демин, И. Кобелев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд малай фермэ дээгүүр гараад, үбһэ тэжээл трактораар шэрэнэ, солоомо буйлуулалсана. Мүнөө колхозуудай фермэ бүхэндэ һаамхай үнеэдые бүлеэн уһаар уһалха хэмжээ абтажа байна. «Красный пахарь» колхоздо ажалладаг коммунист Сороковиковой хүтэлбэрилдэг механизаторнууд энэ талаар ехэ юумэ хээ. Энээнэй ашаар һү һаалга хараа байса дээшэлбэ. Хэрбээ нёдондо жэлэй январь һара соо колхоз хамта дээрээ 4000 литр һү һааһан һаа, мүнөө ганса январиин түрүүшын хорин хоног соо 6378 литр һү һааба.

Манай механизаторнууд ороной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгые ажалаа улам эршэдхэжэ угтаа. МТМ-эй соо ажалладаг механизаторнуудай хүдөө ажахын машинануудай заһабарилгые февралиин 1-дэ дүүргэхэ уялгаяа болзорһоонь урид, январиин 20-до дүүргэбэ.

Улад зонойнгоо дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулаад байгаа һаамнай, амжалта бүри ехэ байха һэн. Теэд механизаторнуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэмнай дутагдалнууд бии.

Партийна организаци коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые саашадань дээшэлүүлхын тулада, тэдэниие нютагай Соведүүдэй һунгуулиин бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха байна. Олонхи коммунистнуудай агитаторнуудаар табигдаа. Тэдэнэр мүнөө һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа аймагайнгаа байдалһаа жэшээ баримтануудые хэрэглэжэ, манай агуу ехэ ороной арадай ажахын һалбаран хүгжэжэ, ажалшадай ажабайдалай баян дэлгэр боложо байһые харуулна.

Түрүү технологи нэбтэрүүлнэбди

М. АСТРАХАНЦЕВА, МТС-эй главна инженер

Манай МТС-эй коллектив 1955 онһоо хойшо тракторнуудаа түхэреэн жэл соо заһажа байха түрүү арга нэбтэрүүлнэ. Түрүүшын жэлдэ энэ талаар багашаг хүдэлмэри хэгдэһэн байгаа. Яахадааб гэхэдэ, энэ түрүү технологидо дамжан орохын тулада трактор бүхэниие һайн мэдэхэ хэрэгтэй, тэрээндэ ямар деталь, али сагта хэрэгтэйб гэхэ мэтые мэдэхэ шухала байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэнэр зориһон хэрэгтээ хам орообди. Хабарай полевой хүдэлмэриин эхилэмсээр тракторнуудые заһабарилха жэлэй график зохёогдоһон байгаа. Энэ графигай ёһоор намар-зунай заһабариин эхилтэр 19 трактор бэлэн болгожо гаргаха гэжэ хараалагдаһан юм. Энэ график дүүргэгдэһэн байна.

Үлэһэн бусад тракторнуудаа түргэнөөр, һайн шанартайгаар заһахын тулада, намар эртээнһээ мастерскойгоо дулаалһан, хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые нэмэжэ тодхоһон байгаабди. Тиигээд заһабарилгые узловой аргаар эмхидхэһэн байнабди. Манай коллектив энэ аргаар заһабарилга хэхэдээ нилээд дүршэлтэй болоһон юм. Тиимэһээ энэ жэлдэ заһабарилга хүнгэшэгөөр үнгэрөө.

Заһабарилга дээрэ 13 узел эмхидхэгдэһэн байгаа. Узелнуудые хүтэлбэрилэгшэдөөр дүй дүршэлтэй, шадамар бригадирнууд болон трактористнууд табигдаһан юм. Хамта дээрээ 34 механизатор заһабарилгада хабаадалсаа.

Узел бүхэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэһэн юм. Үдэр бүриин графигай ямараар дүүргэгдэжэ байһые, мүн үглөөдэр ямар хүдэлмэри хэхэ тушаа үдэшэлэн планёрко дээрээ хэлсэдэг байгаабди. Иигэжэ үдэр бүриин хүдэлмэриие шалгажа байха гээшэ заһабарилгые түргэдхэхэ хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай байба.

Тракторнуудые түхэреэн жэлэй турша соо заһабаридаг болоһоной ашаар 52 мянган түхэриг мүнгэ зөөри арьбалһан байнабди.

Манай хүдэлмэридэ дутуу дунда юумэ үгы гэжэ болохогүй. Харьяата колхозуудтамнай һүн багаар һаагдана. Механизаторнууд һү ехээр һаадаг болохо хэрэгтэ оролдолго гаргаха ёһотой.

Мүнөө манай механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай танилсаха зуураа, хүдөө ажахые эрид хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ гарган ажаллаха байһанаа мэдүүлнэ.

Үрэһээ сэбэрлэжэ дүүргээбди

А. ПЕТЕЛИН, „Красный пахарь“ колхозой комплексно бригадын бригадир

Тарилгые һайн шанартай, сортовой үрэһөөр хэхэ гээшэ тарянай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байһаниинь мэдээжэ. Иимэһээ манай колхозой гэшүүд хабарай тарилгада бэлэдхэл хэхэ зуураа, үрэһэ хүрэнгөө һайнаар сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэхые оролдоно. Шэнписын үрэһэн сэбэрлэгдэжэ дүүргэгдээ. Мүнөө овёс сэбэрлэгдэжэ дүүргэгдэбэ.

Колхознигууд хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгатай танилсахадаа тарянай ургасые, малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар бии байһан ехэ арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шаданагүйбди гэжэ мэдүүлнэ. Энэнь зүбтэй юм. Түнхэнэй колхозууд жэл бүри тарянай үндэр ургаса—гектар бүриһөө 10—14 центнер абадагшье һаа, малажалаа һайнаар эрхилжэ шаданагүйбди. Малажалаа олзо ехэтэй һалбари болгохын тулада бүхы хүсөөрөө оролдохо хэрэгтэй.

Комбайнуудаа заһана

Ф. МИТКЕЕВ, механик

Социалистическэ мүрысөө үргэн далайсагайгаар эмхидхэжэ, заһабариие түргэнөөр урагшань дабшуулаабди. Тракторнуудые заһаха үедэ би моторно узелда хүдэлмэрилөөб. Узелдамнай партийна группа эмхидхэгдэһэн байна. Партгруппа механизаторнуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхаһаа гадна, шухала асуудалнуудые суглаан дээрээ табижа хэлсэдэг, шиидхэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, партгруппа декабрь һара соо «Запасной частьнуудые арьбалха», «Заһабарилгын шанар һайжаруулха», «Ажалай журам бэхижүүлхэ» гэһэн асуудалнуудые суглаан дээрээ табижа зүбшэн хэлсээд, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха тушаа хэмжээ абаһан байна.

Хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгые манай МТС-эй механизаторнууд ехэ һонирхон шудална. Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөлгэдэ 1957 он шиидхэхы жэл болохо ёһотой гэжэ Хандалга соо хэлэгдэнэ.

Энэ ехэ зорилгые бэелүүлгэдэ механизаторнууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэһээ хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхы оролдонобди. Ажалдаа түрүү аргоншо хэрэглэн, манай механизаторнууд тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые заһажа дүүргэ

Мүнөө комбайнуудые заһаж байнабди. Заһабари узловой арга хэгдэнэ. 12 комбайн заһабари гаранхай. Мүнөө МТМ соо үшөө 5 комбайн оруулаад заһаж байнабди.

Комбайнернууд Хандалгатай тнилсаад байхадаа заһабариие арелиин нэгэн болотор хэжэ дүүгэхэ гэжэ шиидээ.

Нютагай Соведүүдтэ һунга һунгалтын үдэр хүрэтэр үшөө комбайн заһабариһаа гаргаха зрилготойгоор ажалланабди. Аплиин 1 болотор заһабариин бү хүдэлмэриие дүүргээд, олонхи кобайнернуудай хабарай тарилг үедэ трактористнуудаар ажалла юм.

Мүнөө заһабари дээрэ социалитическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгрэнхэй. Коммунистнууд Н. Зарбин, Д. Соктоев, С. Подгорнов блон бусад мүрысөөндэ түрүүлж ябана.

Механизаторнууд малшадта туһална

И. КОБЕЛЕВ, табадахи тракторна бригадын бригадир

Тракторай заһабариие декабриин 29-дэ дүүргээд, МТС-эй олонхи механизаторнууд колхозуудай фермэ дээрэ хүдэлмэрилхөөр гаранхай. Манай бригадын 5 тракторист Хрущевой нэр[illegible]тэ колхозой малай фермэ дэ[illegible]аллажа байна, 2 тракторист [illegible]оомо зөөнэ, 1 тракторист солоомо хэршэнэ, 1 хүн солоомо ууралаар дэбтээнэ.

Хоёр трактораар тэжээл шэрэшэд тростой волокуша хэрэглэ Урдань тракторна шаргаар тэжэ шэрэхэдээ 6—7 хүн ябалсадаг багаа. Мүнөө тростой волокуша хрэглэжэ эхилһээр нэгэ хүн хамһасадаг болоо. Шаргаар тэжээл шрэхэдээ центнер солоомо гү, али үһэ асархын тулада 0,7 ажалта үд гаргашалагдадаг һэн. Харин мүн оройдоо 0,2 ажалта үдэр гаран Урдань 5 километрын газарһаа тжээл асархадаа үдэртэ 3 эрьед байгаабди. Мүнөө тростой волокша хэрэглэһээр 8—10 километры газарһаа 3—4 эрьесэ хэнэбди. Ажлай бүтээсэ һураггүй дээшэлэ Хэрбээ урдань шаргаар 40 центне тэжээл асардаг һаа, мүнөө 50—6 центнер асарагдана.

Фермын хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье бии. Малай байра му һаагдадаг үнеэдые бүлеэн уһаа уһалха тушаа саг соогоо юумэ хэдээгүй байһан байна. Мүнөө энэ дутагдалые усадхаха тушаа хэмжэ абанабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Түнхэнэй МТС-эй директор **И. Петров**, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир **Г. Шараев**, Түнхэнэй МТС-эй тракторна бригадын бригадир **Г. Сороковиков**, МТС-эй эрхим комбайнернууд нүхэд **Н. Бутанов, Д. Истаев.**

Таряанажал—малажал хүгжөөхэ үндэһэ һуури мүн

С. ШАФИРОВ, Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар Парти, Правительствын хараалһан, бэелүүлһэн хэмжээ-ябуулганууд колхозно таряашадай урма хэшээлые ехэтэ бадаруулжа, һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын ажахы нилээд хүгжэһэн байна.

Колхозой правлени болон партийна организаци, бүхы колхознигууд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэжэ, ниитынгээ ажахын бүхы һалбариие эрид хүгжөөлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулһан байна. Колхознигууд артелиингээ олзо доходые дээшэлүүлхын тулада нэн түрүүн малажалаа олзо ехэтэй һалбари болгохо гэжэ шиидэһэн юм. Тиигээд артелиингээ табанжэлэй түсэб табихадаа малажалай гол продуктнуудые абалга хоёр—хоёр хахад дахин ехэ болгохо зорилгые табан жэл соо бэшэ, харин ойрын хоёр—гурбан жэлэй туршада бэелүүлжэ шадахабди гэжэ мэдүүлһэн байна.

Малажалые олзо ехэтэй һалбари болгохо хэрэг нэн түрүүн тарянай ургасые дээшэлүүлгэһээ болоно бшуу. Тиимэһээ малажалдаа тэжээлэй һайн база байгуулхын тулада ямар культура, хэды шэнээгээр тарихаяа өөһэдөө шиидхэдэг байнабди. Урдань манай колхоз таряалангай газарые буруугаар хэрэглэжэ, хара таряа, овёс ехээр таридаг байһан байна. Энэ дутагдал усадхагдажа байнхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тарилгын талмайн ехэнхи хуби дээрэ үндэр ургаса үгэдэг культура—шэниисэ таригдаһан байна. Мүн тэжээлэй культуранууд—зелёнко, корнеплодууд, кукуруза тарилгада ехэ анхарал хандуулагдаа. Һүүлэй хоёр—гурбан жэлэй турша соо манай колхоздо орооһо тарянай үндэр ургаса абтадаг боложо байна. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэл Загорода гэжэ нютагта 20 гектар газар дээрэһээ га бүриин 29 центнер шэниисэ хуряагдаһан байна. Елань сопка гэжэ нютагта 58 гектар дээрэһээ га бүриин 26 центнер ургаса абтаа. Һэгэдэхи бригадын 274 гектар газар дээрэһээ га бүриин 22,9 центнер шэниисэ хуряагдаһан юм. Колхознай бүхыдөө гектар бүриһөө дунда зэргээр 14,4 центнер ургаса абаа.

Иигэжэ орооһо тарянай валовой суглуулбариие жэл бүри ехэ болгонобди. Жэшээнь, 1954 ондо хамта дээрэнь 18 мянга хахадһаа үлүүхэн таряа хуряажа абаһан һаа, 1955 ондо—19870 центнер, 1956 ондо — 24167 центнер тарян абтаа. Иимэ дүн таряалангай газарые үргэдхэһэнэй ашаар бэшэ, харин орооһото культурануудай ургасые дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаа.

Энэ жэлдэ гүрэндэ таряа тушаалгаар манай колхоз республика соогоо эгээн түрүүн түсэбөө дүүргэжэ, МТС-тэ натура түлбэреэ үгөөд, 1957 оной тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэеэ хаагаа. Мүн колхознигуудай ажалта үдэртэ урда жэлэйхиһээ ехэ тарян, мүнгэн хубаагдаха байна. Ниитын малда тэжээл болохо ехэхэн таряа үлөөһэн байнабди.

Манай колхознигууд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй. Колхознигууд ороной хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандаһан Хандалгада харюу болгон, 1957 ондо орооһо тарянай валовой суглуулбариие 26430 центнер хүргэхэ гэжэ шиидээ. Энэ шухала зорилгые бэелүүлхын тулада нэн түрүүн ехэнхи газар дээрээ сортовой үрэһөөр тарилга хэхэ, газар элдүүрилгые һайжаруулха ба агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды наринаар бэелүүлхэ ёһотой болонобди.

Ерэгшэ хабар хамта 1762 гектар дээрэ орооһото культуранууд таригдаха байна. Гектар бүриһөө 15,7 центнер орооһо таряа, 20 центнер шэниисэ хуряахаар хараалнабди. Иимэ ургаса абахын тулада хабарай тарилгада мүнөөнһөө бэлэдхэл үргэнөөр хэгдэнэ. 3725 центнер сортовой үрэһэн сэбэрлэгдээд, лабораторидо шалгагдажа, тарилгын шанарта хүргэгдөө. Бригада, малай фермэ бүхэн поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө бэелүүлжэ байна. Мүнөө поли дээрэ 3200 шарга, сабшалан дээрэ 2600 шарга, огородой поли дээрэ 1100 шарга аргал шэбхэ гаргагданхай. Гадна, 55 центнер үнэһэн, 60 гаран центнер шубуунай аргал суглуулагдаба. 135 гектарта саһан тогтоогдоо.

Мүнөө хабар тарилга хэхэ мянган гектар хоёрлогдоһон пар бии. Мүн 170 гектар хэрэглэгдэһэн пар, 523 гектар намарай пар байха. Хабар хахалагдаһан газар дээрэ бирагүй ургаса гарадаг туладань, тэрэниие жэл бүри бага болгонобди. Иимэ газар дээрэ ехэнхидээ овёс, хара таряа, ячмень таригдана.

Манай колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ орооһо тарянай ургасые дээшэлүүлхэ зорилгоор үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг болоо. Мүнөө колхознай 52 тонно амиачна селитрэ, 20 тонно суперфосфат асаранхай.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо манай колхоз кукуруза тариха нилээд дүршэлтэй болоо. Манай тухайлхада Түнхэнэй аймагта, тусхайлбал, манай колхоздо кукурузые паруули газарта тарихада һайн ургаса абтаха байна. Мүнөө жэлдэ бидэнэр 80 гектарта кукуруза квадратно-гнездовой аргаар таряад, га бүриһөө нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ ногоо набша хуряахаар хараалнабди.

Малажалдамнайшье зарим тэды амжалта туйлагдаа. Малай харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулһанай, тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг болоһоной, мүн үнеэдые зүбөөр һаадаг болоһоной ашаар һү абалга нилээд дээшэлээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1215 килограмм һүн һаагдаа. Һү абалгын валовой хэмжээн жэл бүри нэмэнэ.

Һү һаалгые саашадань дээшэлүүлхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Түрүү һаалишад Е. Андриевская, А. Попова, П. Малышева болон бусад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1400—1600 литр һү һааһан байна. Мүнөө энэ арга боломжоёо хүсэд һайнаар хэрэглэхые оролдонобди. Ажахын шэнэ жэлэй үнгэрһэн 3 һара соо манай түрүү һаалишан Е. Усольцева үнеэн бүриһөө 505 литр һү һааба. Үбэлэй сагта һү һаалгые 2—2,5 дахин дээшэлүүлхэ зорилгые бэелүүлхын тулада бүхы хэмжээ абажа байнабди.

Элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 56,7 центнер һүн, 11,2 центнер мяхан абтаһан байна.

Энэ жэлдэ манай колхозой гэшүүд хахалагдадаг газарай, сабшалангай болон бэлшээриин газарай 100 гектар бүхэндэ 58,9 центнер һү, 11,4 центнер мяха, 40 килограмм нооһо абаха зорилготойгоор ажаллана.

Малажалдамнай горьтойхон дутагдалнууд бии. Урда жэлнүүдтэ манай колхоз зоотехническэ барига багаар хэдэг байгаа. Тиимэһ мүнөө малай байранууд хуушашоо. Байра муутай дээрэһээ һ һаалгамнай горьтойгоор нэмэнэгү Гэбэшье, һү һаалгаар аймаг соог түрүүлжэ ябанабди.

Орооһо тарянай ургасые дэшэлүүлһэнэй, малай ашаг шэмы ехэ болгоһоной ашаар манай колхозой олзо доход жэл бүри ургаж байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ доходна миллион 900 мянган түхэриг болбо. 1957 ондо колхозой олзо доходые 2 миллионһоо дээшэ гаргахаа хараалнабди.

Олзо доходоо нэмээхэ бүрөө капитальна барилга ехээр хэхэ аргатай болонобди. Колхоздомнай барилгын бригада, хоёр пилорама хүдэлнэ. Нютагай Соведүүдтэ һугаха һунгалтын үдэр хүрэтэр 250 кубометр барилгын модо бэлэдххэ гэжэ шиидээбди. Мүнөө 40 гаран колхозник тужада гараад, мдо бэлэдхэжэ байна. Энэ жэлд колхоздоо 10 машинын байха гараж шэнээр барихамнай. Зуун тогой үнеэдэй байха байра баригдажа дүүргэгдэхэ, үшөө нэгэ ини байра шэнээр баригдаха юм. Гана, 95 толгой тугалай байха байра цементлэгдэһэн хушагдамал то колхознигуудай ажаһууха 5 гэр баригдаха байна.

Артелиин ажахын хүгжэхэ бүр колхознигуудай байра байдал һажарна, баян дэлгэр ажаһуудалта болоно. Колхозник Иннокенти Афанасьевич Кобелевой, Георги Никитович Полубенцевэй бүлэнэ ажалта үдэр олоор оложо, тарян талха болон бусад продуктнуудые мүнгэ ехээр абана.

Парти, правительствынгаа уряда харюу болгон колхознигуудна ажалайнгаа бүхы эршэ хүсые хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлгэдэ бүримүһэн зоркулна

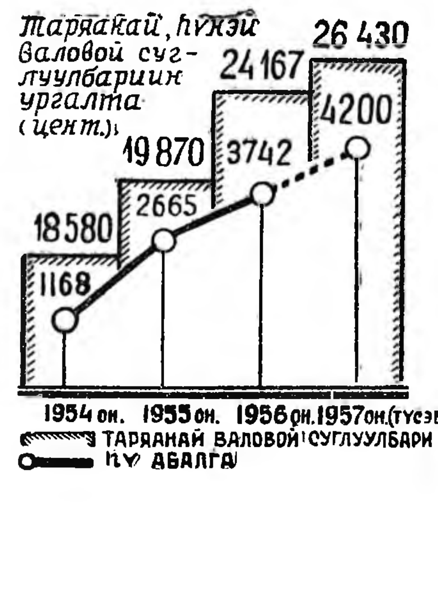

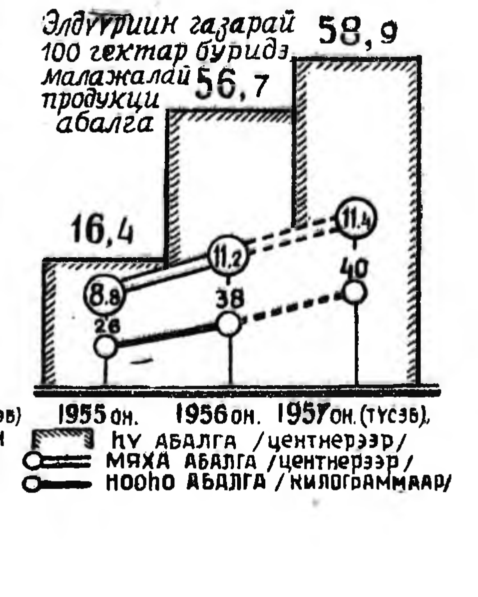

Хэлэхэдээ бэрхэ аад, хэхэдээ хашан

Коллективнэ договор гээшэ ажалшадай хэшээл үүсхэлые бүри хээр бадаруулха, зургаадахи табанжэлдэ советскэ арадай үмэнэ парти, правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ажахын-политическэ шухала хэмжээ-ябуулга мүн болоно гэжэ Сэлэнгын МТС-эй директор Кузьмин, партийна, профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хэлсэдэг.

Нёдондо коллективнэ договор баталха үедэ МТС-эй дирекци ба профсоюзна организациин зүгһөө абаһан уялгануудаа одоошье дүүргэхэбди гэһэн гоё гоё үгэнүүдые хэлэгдэһэн байгаа. Зүгөөр тэрэ сагһаа хойшо жэл үнгэрбэшье, хэлэхэдээ бэрхэ аад, хэхэдээ хашан гэһэн удхатай юумэ боложо байна.

Договорой ёһоор МТС-эй дирекци ба хүдэлмэришэдэй комитет квартал бүхэндэ коллективнэ договорой хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай тоосоо хүдэлмэришэд, албахаагшадай үмэнэ хэжэ байха зэргэтэй юм. Теэд үнгэрһэн жэлдэ нэгэшье тиимэ тоосоон болоогүй.

Сэлэнгын МТС 380 хүдэлмэрилэгшэдтэй, тэдэнэйнь 280-ниинь профсоюзай гэшүүд юм. Иимэ олон гэшүүдтэй байгаад, хүдэлмэришэдэй комитет жэлэй турша соо профсоюзна суглаашье үнгэргөөгүй. Эмхидхэгдээ болоһон гэр байрын, сангай хүлһэнэй, культурно-ниитын хүдэлмэриин комиссинууд (түрүүлэгшэнэрынь И. Брянский, Н. Кокорин, А. Агильдин, И. Буркин) хүдэлмэрилнэгүй. Комиссиин гэшүүд сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа, түсэбэй дүүргэлтэ тухай нэгэшье удаа хөөрэлдөөгүй.

Механизаторнуудые эдеэ хоолоор, культурна эрилтыень хангалта ехэ муу байһаар. Механизаторнуудай дунда лекци, элидхэл хэгдэнэгүй, хаа яа нэгэ суглаа хэхэдээшье, табигдаһан асуудалые зүбшэн хэлэлгэдэ хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсадаггүй.

МТС-эй дэргэдэ профсоюзай клуб, библиотекэ бии юм. Теэд эдэнь культурын гуламта хүсэд боложо шадаагүй. Клубтань гансал кино, танцаһаа ондоо юумэ болодоггүй, һонирхолтой лекци, элидхэл уншагдадаггүй, уранһайханай самодеятельностиин кружогууд эмхидхэгдээгүй. Библиотекэнь (даагшань О. Осеева) ехэнхидээ хаалтатай байдаг, уншагшадай конференци эмхидхэнэгүй. Эдэ бүгэдэ тухай МТС-эй хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Буркин һайса мэдэжэ, хаража байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй.

Профсоюзна организациин муугаар хүдэлмэрилжэ байһые партбюро (секретаринь А. Агильдин) мэдэбэшье, тэрээндэ шанга эрилтэ табидаггүй, дутуу дундануудтайнь эбсэшөөд байдаг.

ВЦСПС-эй президиум 1957 оной коллективнэ договорнуудые баталха тухай тогтоол һаяхан абаһан байна. Энэ тогтоол соо профсоюзна организацинууд предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа, 1956 оной договорой хэр зэргэ бэелүүлэгдэһыень шалгаха зэргэтэй гэжэ заагдаһан байгаа.

Энэ заабарие дүүргэлтэ болгохын тула парторганизациин секретарь нүхэр Агильдин, МТС-эй директорэй орлогшо нүхэр Григорьев гэгшэд декабриин 22-то МТМ-дэ ерэжэ, ёһо тэды суглаа үнгэргэбэ. Тэндэ профсоюзай 280 гэшүүдэй оройдоо 23-ниинь байжа, хэды хүн үгэ хэлээд лэ энэ суглаан тарашоо.

Коллективнэ договорой дүүргэлтые шалгаха хэрэгтэ иимэ ёһо тэдыгээр хандажа болохогүй. МТС-эй дирекци болон профсоюзна организаци 1957 оной коллективнэ договорые баталхадаа, профсоюзай хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэрие баримталха ёһотой.

Б. Озеров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин түрүү хүдэлмэришэн Галина Сергеевна Хмелёва ажаллажа байна. Нүхэр Хмелёва үдэрэйнгөө даалгабарие 115 процент дүүргэдэг юм.

Л. Хайдуровай фото.

Мүльһэн дороһоо загаһа барилгынгаа түсэбые дүүргэе

Нэгэ губшалгаар 300 пүүд загаһа барина

Чивыркуйска тохой Байгал далай дээрэхи загаһаар баян газарнуудай нэгэн юм. Тэндэ жэлэй дүрбэн сагта загаһа губшагдадаг.

Үбэлэй үедэ эндэ загаһа губшаха гээшэ бэрхэтэйшэг юм. Юуб гэхэдэ, мүльһэн шанга һалхинда түригдэн, ёрхойжо хүрэшэдэг байна. Тиигэжэ хүрэшэһэн мүльһэн доогуурхи загаһан губшагдангүй үлэшэдэг юм.

Гэбэшье, энэ тохойдо загаһа губшадаг нүхэр Васильевай бригада (Баргажанай адагай загаһанай комбинат) дабхасажа хүрэшэһэн мүльһэн доогуур загаһа һаадгүйгөөр губшажа шадаха болоо. Бригадын гэшүүд шэнэ арга хэрэглэн губшуураа һайса шэнгээнэ. Тиигэжэ эдэнэр губшаха бүридөө 300 гаран пүүд загаһа баридаг болонхой.

Байгалай загаһашад Васильевай бригадын энэ түрүү аргые хэрэглэдэг боложо байна.

И. Артюнин.

20 хоног соо кварталайнгаа түсэбые хахадлаба

Хэды бордоһо шуурганай, янгинама хүйтэнэй болобошье, республикымнай загаһашад эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна.

Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ф. Афанасьев) январь һарын түрүүшын 20 хоног соо аяар 220 центнер загаһа барижа, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 50 процентээр дүүргэбэ. Нүхэр Ткачевой хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада колхоз доторoo түрүүлэн ябана. Энэ бригада үнгэрһэн хоёр декадын туршада аяар 127 центнер загаһа бариа.

Баргажанай аймагай Кировэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд энэ үедэ 118 центнер загаһа барижа, гүрэндөө тушаагаа. Кабанскын аймагай «Байкал» колхоз Яруунын нуурнуудһаа 161 центнер загаһа бариһан байна. Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр М. Редькогой хүтэлбэрилдэг звеногойхид январиин 20 хоногто тус бүридөө 900-гаад түхэригэй олзо олоо.

Республика доторнай загаһа схээр баридаг түрүү колхоз, бригаданууд нилээд олон юм.

Эдэ түрүү загаһашад кварталайнгаа түсэбые һунгалтын үдэр хүрэтэр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

С. Тапхаев.

Олон мэргэжэлтэй болохын тула оролдоно

Улан-Удын пристаниин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда олон мэргэжэлтэй болохын тула тусхай курса эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ пароходуудай капитанууд, штурманууд, механигууд болон бусад мэргэжэлтэд һуралсана. Механигууд болон тэдэнэй туһалагшанар штурманай мэргэжэлые шудалжа байна.

Иигэжэ олон мэргэжэлтэй боложо байхадаа уһанзамшадай юрэнхы болон тусхай эрдэмынь дээшэлнэ. Мүн хэрэгтэй сагтаа өөрынгөө мэргэжэлэй хажуугаар ондоо нэгэ мэргэжэлтын уялгые дүүргэхэ аргатай болоно.

Энэ курсада пароходуудай капитанууд нүхэд Корнильцев, Минеев, Малыгин, механигууд Арбутовский, Минин болон бусад һайнаар һуралсана.

Д. Балданов.

Хүдөө бэшэгшэдэй зүблөөн

Һаяхан Мухаршэбэрэй аймагта хүдөө бэшэгшэдэй ба ханын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн болобо. Тус зүблөөн дээрэ хэблэлэй болон хүдөө бэшэгшэдэй зорилго тухай элидхэл партиин айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. И. Попов хэбэ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хүдөө бэшэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, олон хүн үгэ хэлэһэн, өөһэдынгөө һанамжануудые оруулһан байна.

— Манай аймагай газетын, мүн республикын газетэнүүдэй нэгэ дутагдалынь юуб гэхэдэ, хэблэгдэжэ гараһан шүүмжэлхы бэшэгүүдэй түлөөр ямар хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай редакцинууд һонирходоггүй. Иимэһээ зарим шүүмжэлхы статьянууд миин лэ «хии буудаһандал» ямаршье нүлөөгүй байдаг,—гэжэ хүдөө бэшэгшэ нүхэр Братеньков («Эрдэм» совхоз) хэлэбэ.

Үгэ хэлэгшэд нүхэд Степанов («Победа» колхозой ханын газетын редактор), Крупенников (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), Ревенский («Коммунизм» колхоз) [illegible] лон бусад партиин айкомой, м[illegible]агай газетын редакциин зүгһөө ханын газетэнүүдэй редакторнуудта туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ, олон ушарта ханын газетэнүүд эндэ тэндэ миин ёһын тэдыдэ гаргагдана, зарим хүтэлбэрилэгшэд энээниие тооногүй гэжэ шүүмжэлбэ. Мүн ханын газетын редакторнуудтай тусхай семинар үнгэргэхэ шухала байгаа.

Хүдөө бэшэгшэ нүхэр Максимов үгэ хэлэхэ зуураа сомоной Соведүүдэй ба профсоюзна хүдэлмэри тухай аймагай болон республиканска газетэнүүд багаар бэшэнэ гэжэ шүүмжэлээ. Мүнөө һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрие үргэнөөр харуулха шухала байгаа гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

Аймагай «Вперёд» газетын, мүн «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдэй редакцинуудһаа түлөөлэгшэд тус зүблөөн дээрэ байлсажа, үгэ хэлээ.

ООН-эй ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН XI СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК, январиин 29. (ТАСС). Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал Генеральна Ассамблейдэ январиин 28-да дахяад зүбшэн хэлсэгдээ. Юуб гэхэдэ, Газа шадарай нютагуудһаа, мүн Шарм Аш-Шейхһээ сэрэгүүдээ гаргахаһаа Израиль арсаһан байна. Суданай, Цейлоной, Иорданиин болон Непалай түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ. Тэдэнэр Израилиин энэ ябуулгыень буруушаагаад, Египедэй газар дээрэһээ Израилиин бүхы сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ дахяад хээ.

Хитад Непал хоёр хэлсээ хэбэ

ДЕЛИ, январиин 29. (ТАСС). КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай гүрэн түрын хэрэгээр Непалда ерээд байхадаа, Непалай Премьер-Министр Танка Прасад Ачария гэгшэтэй хэлсээ хэжэ, мүнөөдэр үглөөгүүр Непалай столица Катманду городто коммюнике толилбо. Оронуудай амгалан тайбан ажаһууха тушаа табан гол ёһонуудые Чжоу Энь-лай Ачария хоёр дэмжээд, эдэ гол ёһонуудые олон оронууд мэдэрбэ гэжэ ханангяар тэмдэглэһэн байна.

Цейлоной правительствын уряалаар Чжоу Энь-лай болон премьерын орлогшо Хэ Лун мүнөөдэр Катмандуһаа Коломбо ошохоор мордобо. Тэрэ үдэртөө тэдэнэр Калькутта ерэһэн байна.

Президент Тито Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай делегациин болон Пекин городой делегациин гэшүүдтэй уулзаба

БЕЛГРАД, январиин 29. (ТАСС). Мүнөөдэр 10 часта ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай болон Пекин городой делегацитай Белградта Сагаан Ордон соо уулзаа гэжэ ТАНЮГ агентство мэдээсэнэ. Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо, Пекин городой арадай комитедэй түрүүлэгшэ Пын Чжэн гэгшэ Хитадай делегациие толгойлно.

Арадай союзна скупщинын түрүүлэгшын орлогшо Л. Шентюрц, арадай союзна скупщинын союзна вечын гадаадын хэрэгүүдэй асуудалаар комитедэй түрүүлэгшэ В. Влахович болон скупщинын депутат В. Бегович гэгшэд уулзалгада байлсаа.

Хитадай Арадай Республикаһаа Белградта байдаг посол У Сюцюань мүн уулзалгада байлсаба.

Нүхэдэй ёһоор үнгэрһэн хөөрэлдөөн удаан үргэлжэлөө.

Даллес тушаалһаа гараха ёһотой гэжэ Американ сенаторнууд тоолоно

НЬЮ-ЙОРК, январиин 29. (ТАСС). Һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ США-гэй сенат «Эйзенхауэрэй номнол» гэдэгые зүбшэн хэлсэжэ байна гэжэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Энэ номнолые зүбшэн хэлсэхэдээ, тэрээниие зохёогшодой нэгэн байһан гүрэнэй секретарь Даллесые хэдэн сенаторнууд хатуугаар шүүмжэлнэ. Кларк гэжэ үшөө нэгэ сенатор үсэгэлдэр үгэ хэлэхэдээ, Даллес тушаалһаа гараха ёһотой гэһэн эрилтэ табяа. Даллес конгрессэй «этигэхээр бэшэ» хүн болоо гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Даллесай тушаалһаа гараа һаань, Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй ябуулжа байгаа политика эли тодо болохо һэн гэжэ Кларк хэлэбэ.

Даллесай тушаалһаа гарахатай хамта Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй ябуулжа байгаа гадаадын политика шэнжэлэгдэхэ ёһотой гэжэ сенаторнууд тоолоно. Иимэ эрилтэнүүдэй табигдаад байхада гадаадын хэрэгүүдэй болон зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ сенадай комиссинууд 1946 оной январиин 1-һээ эхилэн мүнөө хүрэтэр Дунда Зүүн зүгтэ ябуулагдажа байгаа Американ политикые тон наринаар шэнжэлжэ үзэхээ үсэгэлдэр «гол түлэб зүбшөөгөө» гэжэ газетэнүүд заана. «Эйзенхауэрэй номнол» гэдэгые дэмжэһэн сенаторнууд Даллесые үмөөрэн, Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй ябуулжа байгаа политикые зүб гэжэ тоолоно.

Даллеста сенаторнуудай иимэ дурагүйгөөр хандажа, Дунда Зүүн зүг тушаа Эйзенхауэрэй зохёоһон түсэбые сенадай удаан баталха үгыдэнь США-гэй правительство һанаагаа зободог болобо гэжэ «Нью-Йорк геральд трибюн» газетын корреспондентка Хиггинс гэгшэ бэшэнэ. Президент Эйзенхауэр Даллесые эрид шууд дэмжэнэ, тиимэһээ «Даллесые гүрэнэй секретариин тушаалһаа гаргаха тухай демокрадуудай хэһэн эрилтые мүнөөшье, хойшодоошье дүүргэхэгүй байһан тухайгаа һаяар мэдүүлхэеэ байна» гэжэ Хиггинс үргэлжэлүүлэн мэдээсэнэ.

Дунда Зүүн зүгтэ США-гэй ябуулжа байгаа политикые зүбтүүлээд, өөрынгөө зохёоһон «номнолые» США-гэй конгрессээр ойрын сагта баталан абхуулхын түлөө Эйзенхауэр Даллесые дэмжэжэ байна гэжэ Хиггинсын мэдээсэлһээ харагдана.

Англи Йемендэ эсэргүү добтолго хэнэ

ЛОНДОН, январиин 29. (ТАСС). Англиин эзэмдэгшэд Йемендэ эсэргүү добтолго дахин хэбэ гэжэ Йеменһээ Лондондо байдаг мисси үсэгэлдэр мэдээсээ.

«Январиин 25-да үдэрэй 3 часта Англиин сэрэг Кадабах городто хатуу шэрүүн добтолго хэжэ, томо буу болон пулемёдуудаар буудаһан байна. Мүн добтолжо байһан сэрэгүүдтэ авиаци туһалаа. Иимэ муухай добтолгын хэгдэһэнһээ боложо, хүнүүд алуулһан, мүн шархатаһан байна», — гэжэ миссиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Германска Демократическа Республикада ород арадай Омско хоор ехэ амжалтатайгаар наада харуулжа байна. Берлиндэ, мүн Баруун Берлиндэ хоор хэдэн концертнүүдые харуулжа, республикын бусад олон городууд болон тосхонуудаар ябаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: советскэ артистнууд Берлинэй Фридрихштадтпаласт соо наада харуулжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Заиграйн залуушуулай үүсхэл

Боомой уһалалгын һубаг барижа байгаашадта туһалха

— Зай, Федор Ульянович, хэды хүн болобоб?

—Юрэдөө олоншье бэшэ һаа, шамбай зоримгой хүбүүд, басагад хэбэртэй, найман хүн һайн дураараа ошохо мэдүүлгэ баряад байна. Һултадаа зэһэнхэй, захиралта хүлеэжэ байнабди,—гээд комсомолой айкомой инструктор Федор Спиридонов секретарь Пивоваровай асуудалда харюусажа байба. Эдэ хоёрой хөөрэлдэһөөр байтар секретариин кабинет руу хэдэн хүбүүд, басагад һубариһаар орожо ерэнэ.

— Нүхэд, аймагаймнай комсомольско организаци таанадта ехэ харюусалгатай даабари үгэбэ гээшэ. Энээниень оролдосотойгоор, саг сооһь дүүргэжэ шадаха байхат гэжэ комсомолой айком найдана,— гэжэ нүхэр Пивоваров хэлээд, комсомолой путёвконуудые барюулжа, гарнуудыень шангаар адхана.

Эдэ хадаа Заиграйн аймагай комсомолецуудай, залуушуулай түлөөлэгшэд Боомой уһалууриин системэдэ хүдэлхэеэ, һайн дураараа ошохые хүсэһэн залуу хүбүүд, басагад байгаа. Нёдондо Илькын уһалууриин системые бүтээжэ, ашаглалгада үгэһэн Заиграйн аймагай комсомолецууд мүнөө жэлдэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо баһа нэгэ горьтой барилга бүтээхэ гэжэ шиидэһэн байна.

...Үнэгэтэй тосхонһоо зүүн хойшоо ябахада, Хүрьбэ голой урда эрьедэ түглэгэр хара шулуун агыгаар бүрхөөгдэһэн Боом хада архайна. Хадын боорёор тойроһон Хүрьбэ голой эрьеын хоёр захаар эндэ тэндэ утаан бааяна. Тээ саана хоёр машина тогтонхой, хэдэн хүн шулуу буулгажа байна. Лом, һүхэ, хүрзэ бариһан хүбүүд горхоной мүльһэ хамхалжа, хаалтын һуури бэлэдхэжэ байхань харагдана.

Барилгын хүдэлмэрие хүтэлбэрилэгшэ Федор Спиридоновтой уулзажа, барилга тушаа хөөрэлдэжэ оробобди.

Боомой уһалууриин системые барижа захалһанһаа хойшо богонихон сагай үнгэрбэшье, яһала ехэ юумэн хэгдэһэн байба. Комсомолой путёвкоор ерэһэн 9 хүн нилээд ехэ мүльһэ хамхалжа һабаһаань гаргаа, гадна хаалтада хэрэглэгдэхэ модо шулуу бэлэдхэхэ хүдэлмэри түлэб дундаа ябажа байна.

45 метр утатай, 2,5 метр үргэнтэй, 1,5 метр үндэртэй хаалта барихын тула 150 кубометр модон, 800 кубометр шулуун хэрэгтэй болохо юм. Энэ барилгын материалай ехэнхинь бэлэдхэгдээ. Хаалтын һуурида шулуу дэбдижэ бүхэлхэ, тиигээд армагынь хабсаргажа шулуугаар дүүргэхэ хэрэгтэй болоно. Энээниие бүтээһэнэй һүүлээр, уһа хубаарилжа табидаг түхеэрэлгэ бариха юм.

Мүнөө хаалтын һуури мүльһэнһөө сэбэрлэгдэжэ, армагай модонууд таб[illegible]гдаха дутэлөө.

— Январиин һүүл багта тошон халижа захалха. Тэрэ саг болотор гол барилгаяа—хаалтаяа дүүргэхэ ёһотойбди. Юуб гэхэдэ, тошоной уһан дүүргээдүй юумыемнай миин хосороохо болоно, — гэжэ Федор Спиридонов хөөрэнэ.

Барилгын хүдэлмэрие тошоной халитар дүүргэхын тулада аймагай леспромхозуудай, МТС-үүдэй залуушуул амаралтын үдэр бүхэндэ воскреснигтэ хүдэлхэ юм. Январиин 6-да эмхидхэгдэһэн түрүүшын воскреснигтэ хамтадаа 50 гаран залуушуул хүдэлөө. Саашадаа барилгын хүдэлмэриин үргэдэхэ бүри улам олон хүн хүдэлдэг болохо байна. Иигэжэ барилгын ехэнхи хүдэлмэри—хаалта барилга—залуушуулай туһаламжаар бүтэхэ байһандань колхозой гэшүүд ехээр баясана.

Тэндэхи комсомольско организаци гансал барилгадаа һанаагаа табяад байдаггүй, мүн Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организацида схэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Боомой барилгада хүдэлхээ залуу барилгашадай ерэһэнһээ хойшо Үнэгэтэйн хүдөөгэй клубта нилээд хүхюутэй болоо. Үдэшэ бүри шахуу клубта наадан, хатар танца эмхидхэгдэнэ. Залуушуулай аймагай фестивальда һайнаар бэлэдхэхын тула барилгашад колхозой залуу гэшүүдтэй хамтаржа, уранһайханай самодеятельность эмхидхэһэн байна. Ажалай амжалтаһаа гадна, өөһэдынгөө наада зүжэгтэйгөөр фестивалиие угтахаяа барилгашад бэлэдхэжэ байнхай. Гэбэшье, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Сенявин барилгада ябажа, дутуу дундануудые усадхаха талаар һаналаа табинагүй. Барилгашадай ажалда һаад тойбо татаха юумэн гараад лэ байдаг. Жэшээлхэдэ, январиин 12-ой үдэр автомашина правлениин үгөөгүй дээрэһээ барилгашад үдэрэй 12 час болотор миин байгаа. Иимэ ушар илангаяа һаянай олошороо гэжэ залуу барилгашад гомдоно. Энэ колхоз 10-аад автомашинынгаа нэгыень барилгада үгэхэ аргатай байгаа бшуу. Теэд колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ерженин элдэб шалтаг урдаа бараад, барилгада анхаралаа багаар хандуулна. Гэтэр, Боомой уһалууриин системын ашаглалгада үгтэхэдэ, колхозой таряалангай, огородой, сабшалангай 1250 га газар уһалагдаха байна ха юм. Барилгашадта али болохоор туһалбал, ехэ юумэ бүтэхэ байһаниинь элитэ.

Боомой уһалууриин системэдэ орохо 15 километр утатай һубаг канавын 10 километрынь малтагдажа намар бэлэн болгогдоһон байна. Хабар, газарай гэдэхэтэй сасуу үлөөшэ табан километрынь татагдахаар хараалагдана. Иигэжэ дулаанай сагта һабаараа дүүрэн байдаг Хүрьбэ голой уһаар Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид үрэжэлтэ баян полинуудаа, сабшалангуудаа уһалжа, ехэ таряа, огородой эдеэ, үбһэ тэжээл абадаг болохонь.

Түрэл партиингаа XX съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхын тулада тэмсэжэ байһан солото Ленинскэ комсомолой түлөөлэгшэд түрүү үүргэеэ дүүргэжэ, эгээн хүшэр хүндэ ажалда һайн дураараа хүдэлжэ байһаниинь һайшаалтай.

Д. Самбуев.

Манай республикын һонин

Залуу гахайшан

Эхэ гахай бүриһөө тонно мяха абаха гэһэн зорилгын табигдаад байхада республикын гахайшад социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой залуу гахайшан Ефросинья Вешникова үнгэрэгшэ жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 17 поршоонхо абаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 20 поршоонхо абаха гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ефросинья Вениdiктовна Вешникова.

Е. Ринчиновагай фото.

Үшөөтэй, Дэрэстэйн механизаторнуудай оролдолго

ПЕТРОПАВЛОВКА. Цагаан-Усанай, Үшөөтэйн МТС-үүдэй, Боргойн хониной совхоз.й механизаторнууд Ростовско областиин, мүн Кабанскын аймагай механизаторнуудай уряада харюу болгон мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, трактор, машинануудаа түргэн заһахаһаа гадна, шанарай түлөө шанга тэмсэл ябуулна.

Степан Афанасьевич Зарубинай комсомольско-залуушуулай бригадынхид заһабарние эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө мүрысөө МТС дотороо үүсхэһэн байгаа.

Һүүлэй мэдээгээр Цагаан-Усанай МТС-тэ 42 трактор, 20 анзаһан, 30 сеялкэ болон олон борной заһагдаба. Трактористнууд Феоктист Кушнарёв, Иван Малых, токарьнууд Игнат Кокорев, Анатолий Хайдуров гэгшэд үдэртөө 1,5 нормо дүүргэдэг байна. Жэлэй туршада түмэршэ дарханай орёо нарин мэргэжэл шудалһан залуу механизатор Николай Гаськов даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг.

Иигэжэ механизаторнуудай һайнаар хүдэлһэнэй ашаар Цагаан-Усанай МТС февралиин 1 болотор тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэхэнь.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ, мүн Үшөөтэйншье МТС-тэ заһабарилга шангадажа захалаа. Ростовско механизаторнуудай уряае дэмжэһэн МТС-эйхид уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдоншьегүй яахаб. Слесарь Алексей Усов, токарь Мефодий Щекин, Павел Сидоров гэгшэд мүрысөөндэ түрүүлэнхэй. Илангаяа Алексей Усовынь уран хүн гэжэ МТС дотороо суутай юм. Таряа хуряалгын үедэ миин хэбтэһэн 6 лафетнэ жаткые заһажа, ехэхэн туһа хэһэн байна. Мүн автослесарь Софрон Ковалев, гагнууршан Тамара Ермакова гэгшэд шэнэ юумые бодомжолжо, ухаалан зохёодог байна. Жэшээлхэдэ, Тамара Ермакова механик Бальчуговтой хамта шэнэ түхэлэй кормозапарнигуудые ухаалан зохёогоо.

Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд тракторнуудаа февралиин 23 болотор заһажа дүүргэхэ уялга абаһан юм. Гэбэшье, тэдэнэр уялгаяа бүри урид дүүргэхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

А. Ткач.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Һурагшад хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музейдэ ер[...] 19-дэхи зуун жэлдэ ажаһууһан үгытэй бурядай һэеы гэр хаража байна.

Хайдуровай фото.

35 мянган хурьган абтахань

Мүнөө жэлдэ Хориин аймагай 14 колхоз хамтадаа 35 мянган хурьга абаха байна. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ арба мянга шахуугаар олон болоно. Тиигээд мүнөө жэлэй хурьгад гол түлэб үбэлэй, мүн хабарай эхин һаранuудта абтажа, кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ. Энэ үедэ аймагай колхозуудта хаа хаанагүй хонид олоороо хурьгалжа, түрүүшын хоёр мянга гаран хурьгад абтаад, хоролто гээлтэгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Илангаяа Хориин МТС-эй харьяата колхозуудта хонид олоороо хурьгалжа захалаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой отаранuудаар 400 гаран хурьгад абтаа. Тус колхоз хамтадаа 4 мянга шахуу хурьга абаха юм. Тиихэдэ Хрущевой, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Красный партизан», «Путь Сталина» колхозуудта хэдэн зуугаад хурьгад абтанхай.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой Ара Байса гэжэ газарта үбгэн хонишон Баради Найдановай бүлэ эхэ хонидые харууһалдаг юм. Харууһа, э[illegible]лгын һайн дээрэһээ хурьгалх[illegible]д тобир тарган, намарайнгаа хүсэ шадалые табяагүй зандаа. Энэ отарынхид өөһэдынгөө хүсөөр түл абалгада бэлэдхэһэн, хурьгадай байра дулаалһан байха юм. Энээнэй ашаар хурьгадаа хоролтогүйгөөр, һайнаар түлжүүл[...] байна. Мүнөө эндэ зуу гаран ху[...]гад абтанхай. Энэ отарада гара[...] хурьгадые түрүүнэйнь, үһэ ноо[...] нойнь һайса хататар дулаан ба[...] соо 2—3 хонуулаад, удаань дадха[...] байжа түлигдэдэггүй байра[...] оруулдаг байна.

Нүхэр Найданов үнгэрэгшэ жэ[...]дэ эхэ хонин бүриһөө нэгэ хур[...] абаһан, 3 килограмм 660 гра[...] нооһо хайшалһан һаа, мүнөө ж[...]дэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 ху[...]га абажа түлжүүлхэ, 4 килогра[...] нооһо хонин бүриһөө хайша[...] уялга абанхай.

Тиихэдэ «Красный партиза[н]» колхозой хонишон Иван Цыре[...]вэй даадаг отарада хонид мүн олоороо хурьгалжа, абтаһан [...] хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. [...] отарада хамтадаа 500 хонин ху[...]галха юм. Мүнөө түрүүшын з[...] хурьга абтанхай.

Хонидой түл абалгада комсо[мо]лецууд болон залуушуул ехэ т[...] хүргэнэ. Мүнөө 70 гаран комсо[мо]лецууд колхоздо ошожо, ота[ра]нуудта сакманщигуудаар ажал[ла]жа байна. Үшөө эдэ үдэрнүүдтэ комсомолец болон залуушуул к[ол]хозой отаранuудта гарахань.

Депутадууд һунгагшадтаяа уулзаба

Улан-Удын табадахи участогай клуб соо ажалшадай депутадуудай городской Совeдэй депутадууд нүхэд Асеев, Спиридонов гэгшэд һунгагшадтай уулзаба.

Депутат нүхэр А. Асеев үгэ хэлэхэ зуураа, городой предприятинуудай хүдэлмэрние һайжаруулха, ажалшадай дурадхалнуудые хүсэндэнь хүргэхэ тушаа горсоведэй, мүн депутадуудай ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай тогтон хэлэбэ.

Саашань элидхэлшэ городой транспортын, предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглэбэ. Ажалшадай ажаһууха гэр байрануудые бариха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Түсэбэй ёһоор 28 мянган дүрбэлжэн метр гэр байра баригдахаад, 22 мянган метр баригдаа. Городто водопровод барилга удааруулагдана.

Удаань һунгагшад үгэ хэлээ. Үбгэжөөл һунгагша нүхэр Кац иигэжэ хэлэбэ:

— Депутадуудтаяа уулзажа байһандаа ехэ баяртайбди. Гэбэшье, депутадууднай маанадтаа үсөөн ерэнэ. Саашадаа депутадууд һунгагшадтаяа нягта холбоотой байха зэргэтэй. Депутат Асеевэй хэһэн элидхэлые дуулаад байхадаа городой магазинуудта сагаан эдеэн элбэг болоһон байна. Теэд манай эндэхи магазинуудта сагаан эдеэн заримдаа дуталдадаг. Энээниие манай депутат хараадаа абаха ёһотой.

Суглаанай һүүлээр концерт болоо.

Ив. Седов.

Ажалша бүлын амбаар дүүрэн

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд жэл бүри орооһото культурануудай үндэр ургаса абана. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз гектар бүриһөө 14,4 центнер ургаса хуряагаа.

Колхозой бригада бүхэн ургаса абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, нэмэлтэ түлбэри болгон 400 гаран центнер таряа абаһан байна. Нэмэлтэ түлбэридэ олонхи колхознигууд хүртэбэ.

Мүнөө тоосоото жэл дүүрэжэ, колхознигууд ажалта үдэртөө таряа талха, мяха, тоһо, нооһо ехээр абана. Иннокентий Афанасьевич Кобелевой бүлэһөө колхоздо 4 хүн ажалладаг юм. Тэдэнэр булта түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг. Ажалша энэ бүлэ олоһон ажалта үдэртөө 100 центнер таряа абахань. Гадна, ехэхэн хэмжээнэй мүнгэ, хартаабха, овощь болон бусад продукци абаха байна. Колхозник Георгий Никитович Полубенцевэй бүлэ ажалта үдэртөө 60 центнер таряа абахань.

Иимэ жэшээнүүд Түнхэнэй колхозуудта олон юм. Ажалша хүнэй амбаар дүүрэн гэжэ бурят арад дэмы хэлсэдэггүй байна.

М. Саридыков.

Студентнэртэ зорюулагдаһан лекци

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтда студентнэрэй ба багшанарай суглаан болоһон байна. Тус суглаан дээрэ «Уласхоорондын байдал» тухай элидхэл КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Ц. О. Очиров уншаба. Элидхэлшэ хадаа англо-франко-израильска империалистнууд Египедтэ хорото добтолго хэһэн тухайнь, Венгридэхи байдал тухай, дэлхэйн эб найрамдалай тала баригшадай илалта тухай сугларагшадта тодорхойгоор хэлэжэ үгэбэ. Удаань нүхэр Очиров советскэ залуушуулай урдахи зорилгонууд ба тэдэниие хүмүүжүүлгэ тухай асуудалнуудта тогтожо хэлэбэ. Энэ элидхэлые сугларагшад ехэ һонирхолтойгоор шагнаба. Элидхэлэй һүүлдэ студентнэр олон асуудалнуудые һуража, тодорхой харюу абаһан байна.

Ш. Мансорунов.

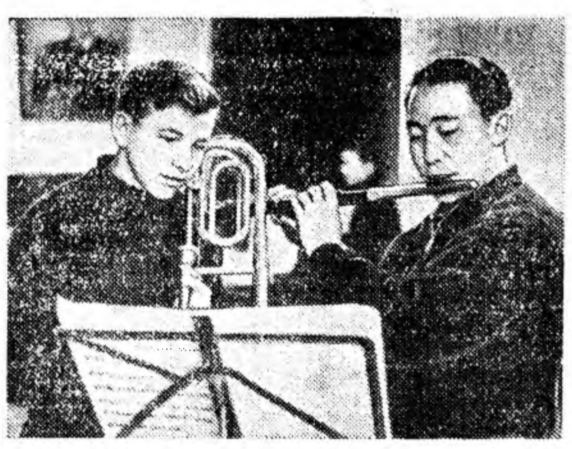

Улан-Удын хүгжэмэй училищида советскэ залуушуулай фестивальда ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Февраль һарада училищида өөһэдынь фестиваль үнгэргэгдэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) училищиин һурагша Георгий Альфиров ба Дондок Тарбаев гэгшэд фестивальдаа бэлэдхэжэ байна.

Ф. Сорокиной фото.

Шэнэ түл

Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшад үбэлэй түл абажа байна. Д-Ц. Дашижаповай отара дээрэ 62 түл абтаа. Хонишон Цыремпилова абтаһан түлнүүдээ бултыень һайнаар харууһална. Дашын бууса гэжэ нютагтахи отарынхид 50 түл абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байна. Эдэ хоёр отарын хонишод һаяын үдэрнүү[д] 115 түл абаха гэжэ хүлеэнэ. Аб[таһ]ан хурьгад кошарно-базова арга[ар] түлжүүлэгдэнэ.

Ц. Сагалеев.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

ТҮРҮҮ КОЛХОЗ

Январиин нэгэнэй мэдээгээр Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельдэ үнеэн бүриһөө 193 литр һүн һаагдаһан юм. Нёдондо жэлэй энэ үсынхитэй сасуулхада, һү һаалга 69,6 процентээр дээшэлһэн байна. Һаалишан И. А. Русакова аймаг, колхоз соогоо эгээн ехээр һү һаажа, түрүү һуури эзэлээ. Һү һаалгаар һайн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө тус колхоз аймсоведэй гүйсэдкомой болон КПСС-эй айкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 740 МЯНГАН ТҮХЭРИГЭЙ ЭДЕЭ ХООЛ АЖАЛШАДТА ХУДАЛДАГДАА

Усть-Баргажанай рыбкооп түсэбһөө гадуур 740 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые ажалшадта худалдаба. Иигэжэ тус рыбкооп розничнo худалдаа наймаанай түсэб 104 процент, комиссионно худалдаа наймаанай түсэб 200 процент дүүргэһэн байна.

ГРАФИГАА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭ

Гусихын модоной пунктын (начальнигынь нүхэр Бухаев) хүдэлмэришэд үнгэрэгшэ жэлэй туршада түсэбһөө гадуур 18000 кубометр модо бэлэдхэһэн байгаа. Мүн шэнэ жэлэй эхинһээ тус пункт графигаа ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Модошодой дунда түрүүшүүлэй тоо олоширно. Жолоодогшод нүхэд Коневин, Трофимов, Батуев даабаряа үдэр бүри 160 процент дүүргэнэ. Мүн трактористнууд Шелковников, Статинов модо шэрэлгэ дээрэ хүдэлхэ зуураа даабаряа 150 процент дүүргэнэ.

Д. Гыргенов.

ГЭС-эй барилга дээрэһээ

РЕПОРТАЖ

Курумканай ГЭС

Аймагай центр Курумкан тосхонһоо баруун хойшоо зурын ошоһон харгы сэхэ өөдөө шоройлдоһон үндэр шулуун хадануудай хормойгоор нэмжыһэн нарһан тужа руу шургашана. Энэ харгыгаар үгсэжэ, гайтайшаг үндэр дабаа дабахадаа түргэн урасхалтай Курумкан гол дээрэ бууха юм. Хабшал үндэр хабсагайн хоорондуур шааян урдажа байһан энэ гол үбэлэй хүйтэндэ зарим газартаа хүрэдэггүй, сэл хүхэ уһаяа мэлмэрүүлэн байдаг.

Голой хоёр эрьеһээ табсантан гараһан орьёл торьёл хабсагайнууд саашалха бүрээ бэе бэетээ үлхэсэлдэн, хүбэн сагаан үүлэн соо харагдахаяа болишоно. Үгсэжэ үшөө километр шахуу ябаад байхада «Курумканай ГЭС» гэһэн гаршагай хүүргэ дээгүүр бэшээтэй байхань харагдаба. Тэрэ хүүргын саагуур шэб шэнэхэн хэдэн гэрнүүд, мастерской болон элдэб барилганууд. Тэдээн сооһоо ГЭС-эй хирпиисээр баригдаһан тэбхэр сагаан байшан холоһоо илгаран харагдана.

ГЭС-эй барилгашадай конторо соо бишыхан стол тойроһон гурбан хүн, ехэл сүлөөгүй хэбэртэй, хөөрэлдэжэ байна.

— Барилгын хүдэлмэриие эрхилдэг инженер хэн бэлэй? — гэжэ асуухада, столой саада тээ һууһан хара хүдэһэн дэгэлтэй үндэр шара хүн бодожо,

— инженернай командировкодо город ошонхой, орлогшонь биб, прораб Овчинников, — гээд гараа һарбайна. Иигэжэ танилсаһанайнгаа һүүлдэ нүхэр Овчинников ажал хэрэгэйнгээ ябаса тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ:

— Курумканай ГЭС республика доторнай эгээн ехэ хүсэтэй гидроэлектростанци болохо юм. Торийн аймагта Тохойн ГЭС баригдаа хамнай даа. Теэд хүсэниинь эндэ баригдажа байһанайхиһаа хэды дахин бага. Курумканайхид 570 киловатт хүсэтэй электростанцитай болохоёо байна. Мүнөө барилгын ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. 1955 оной апрель һараһаа хойшо 3500 кубометр газар малтагдажа, түмэр-бетоноор гол плотина, ГЭС-эй байшан, электроэнерги хубаарилха тусхай пункт баригдаа. Тиихэдэ аймагай бүхы колхозууд хүрэтэр ехэ вольтно линиин столбнууд зоогдожо байна. Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй байха капитальна хоёр, саг зуурын арбан гэр, бани, столово гэхэ мэтэнүүд баригданхай. Гэбэшье, хэхэ, бариха юумэн үшөөл ехэ байна.

ГЭС-эй байшан. Турбина, пульуправлени болон бусад оньһото механизмуудай табигдаха һууринуудынь проектынгээ ёһоор бэлэн болгогдонхой.

— Электростанциин түхеэрэлгэнүүд Улан-Удэдэ барагсаан асарагдаа. Иигээд харгын һайн болохолоор тэдэнээ зөөжэ захалхамнай,— гэжэ нүхэр Овчинников хөөрэнэ.

Энэ байшанһаа үгсөөд плотина хүрэтэр 1100 метр утатайгаар малтагдаһан ехэ канава зурына. Плотиныһ хажууда тэрэ дарыдаа ошожо болохогүй байба. Юуб гэхэдэ, үдэрэй эдеэлгэн болотор тэндэ шулуу тэһэлэгшэд хүдэлмэрилөө. Үнэхөөрөөшье нэгэ хэды болоһоной удаа шэхэ дүлиирмэ шанга абяан соностожо, дээрэһээ бууһан хангил хабсагайн хүнды хүмэг хүүеэн сууряатажа, газаршье доһолжо байгаа һэн.

Үдын хойно плотинын барилга дээрэ үсэд шанга хүдэлмэри орьёлон байба. Байра дээрээ түргэ түргэн эрьелдэжэ байһан экскаватор тэһэлэгдэһэн шулуунай бутархайе котлован сооһоо гаргана. Хойноо ехэ гэгшын шарга соо шабар шэрэһэн «ДТ-54» маркын трактор котлованай эрьедэ ерэжэ зогсошоно. Шарга соонь обойтор ашагдаһан элһые хэдэн хүнүүд түмэр-бетонно плотинаһаа зүүлжээ эрье хүрэтэр малтагдаһан гүнзэгы һубаг руу адхажа эхилнэ.

— Бетонно гол плотинын хоёр тээһээ эрьедэ тулатар элһэ, хайраар хаалта хэгдэхэ юм,— гэжэ прораб хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ. — Плотина электростанциин байшан хоёр хоорондоо 1100 метр зайтай. Газарайнгаа нюруугай талаар плотина электростанциһаа 47 метр дээрэ байха юм. Тиимэһээ нэгэ метр диаметртэй ехэ хоолойгоор иимэ ехэ уруудам руу ошоһон уһан электростанциин турбиные хэды ехэ хүсэтэйгөөр сохихо байнаб?!

Плотинын дэргэдэхи котлован малталгада хэдэн бригаданууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө хүйтэн газар малтаха гээшэ тиимэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ. Теэд барилгашад тохёолдоһон бэрхэшээлые зоригтойгоор дабажа, шадаал һаа барилгаяа түргэнөөр дүүргэжэ, энхэ түрэл эхэ нютагтаа электрын гэрэл яларуулхые эрмэлзэнэ бшуу. Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо эндэ хүдэлмэрилжэ байһан Баясхал Цыдуев иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай аймагай ажахын бүхы һалбаринуудта ехэл аша туһатай электростанци баригдажа байна. Энээнэй ашаглалгада оруулагдаад байхада, аймагаймнай ажалшадай гэр бүхэндэ электрын гэрэлэй яларха гайхалтай бэшэ, харин үнеэ һааха, модо хюрөөдэхэ, талха татаха, хониной нооһо хайшалха, ток дээрэ таряа сэбэрлэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүдые гараар хэхээ болихо байнабди. Тиимэһээ бидэнэр, колхознигууд өөһэдыгөө агуусхэ Братска ГЭС-эй барилгада байһан шэнгеэр тоолодогбди.

Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ тачка түлхеэд ерэһэн бригадир Бельков хүдэлмэришэ хүдэр гараараа нүхэр Цыдуевай мүрыень альгадан, «Баясхал манай бригадын түрүү хүдэлмэришэн, газар малталга дээрэ нормоёо хэзээдэшье дүүргээд лэ байдаг хүн» гэжэ хэлэнэ. Нүхэр Бельковой бригада ГЭС-эй барилгашадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ ябана. Энэ бригадынхид асари ехэ электростанцинуудай барилгашадтал адли оньһото техникээр хангагдаашьегүй һаа, юрын хүрзэ, ломоор эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Гэхэтэй хамта, ГЭС-эй барилга дээрэ хэгдэхэ юумэниинь үшөөл ехэ. Ерэхэ хабарай эхилтэр электростанциин байшан соо агрегадуудайнь түхеэрэлгэнүүд тодхогдожо эхилхэ, уһанайнь ехэ багые тааруулжа байха башни, плотинаһаа байшан хүрэтэр уһанай урдаха ехэ хоолой бариха ба плотинын һүүлшын барилгые дүүргэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэ ГЭС-эй барилгашадай саашанхи хүдэлмэриин гол зорилгонь болоно.

Б. Дашиев.

ҮБЭЛЭЙ ХАРГЫГААР.

А. Истоминой фотоэтюд.

2000 литр һү

Калининай нэрэмжэтэ колхоз[ой] (Кяхта) Харанхы нютагтахи фе[р]мын һаалишан Дулмажап Буянту[е]ва декабрь һарада нютагай үүлтэр[ээр] үнеэн бүриһөө 182 литр һү һааж[а] аймагай түрүү һаалишадай зэрг[э]дэ гараһан юм. Мүнөө һаалиша[н] Дулмажап Доржиевна үдэрт[өө] үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаа[на]. Харанхынхид ажахын энэ жэ[л]дэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һаа[ха]хын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Манай корреспондент.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—37-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00336. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 52.